

Szerkesztőségi Iroda:

Nagybcskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybeckske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:

Egész évre — 24 K
Félévre — 12 K
Negyedévre — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. :::

Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybcskerek, 1914.

XLIII. évfolyam, 103. szám.

Csütörtök, május 7.

A költségvetés vitája.

— május 7.

A költségvetési vita vége felé közele-
dik. Az ellenzék nem törődik az ország
dolgaival, csak a maga pártpolitikájával
s így csak a munkapárt tagjai vetnek
részt a vitában. A munkapárt tagjainak
pedig nem érdeke a vita elnyújtása, —
ami különben az országnak sem érdeke —
így tehát e héten véget ér az egész költ-
ségvetési vita.

Az ellenzék távolmaradása a költség-
vetési vitától nemcsak a legnagyobb poli-
tikai rövidlátás, hanem pártpolitikai
szempontból is taktikai hiba, mert az or-
szág közönsége arról győződik meg, hogy
az ellenzékre semmi szüksége nincs, erre
az ellenzékre pedig egyáltalán nem. Sőt
egyenesen káros ez az ellenzék az ország
érdekeire, mert más nézőpontból nem
nyilatkozik meg kritika s így ennek a
kovászának nem hathat termékenyítőleg a
közügyekre.

Természetes, hogy az ellenzék rész-
vételét a költségvetési vitában olyan mé-
retekben és olyan módon, ahogy az a
multban történt, nem lehet előnyösnek
tartani. Azért vitáznai, hogy csak a vitát
nyújtásuk s az ország ügyeit kormányzók-
nak kellemetlenséget szerezzenek, éppen
olyan tarthatatlan és éppen olyan végze-
tes hiba, mint a nemtörődömség, mert a
költségvetésre nem a kormány, hanem
az országnak van szüksége.

Teljes mértékben helyes volt tehát a
költségvetési vitát szűkebb mederbe szori-
tani s végét vetni annak a könnyelmű
kalandozásnak, amit az ellenzék a multban

a költségvetési vita végtelen elnyújtásá-
val elkövetett, de ez nem jelentheti azt,
hogy az ellenzék ne törődjék az ország
költségvetésével.

A költségvetés vitájának mai rendje
arra szolgál, hogy a vitát az elposványo-
sodástól megkímélje s ne áradjon szét
értéktelenül meddőn, hanem mélyebb
legyen, mélyebben szántson s értékeket
hozzon a fölszínre.

De az ellenzéknek nem ez kell. A mai
ellenzék nem arra törekszik, hogy javít-
son, hogy eszméket termeljen, hanem hogy
rontson és kárt tegyen. Elvakult politi-
kai szenvedélyében azután nem törődik
azzal, hogy nem a kormány, hanem az
országnak okoz kárt.

Igy a munkapártnak volt a feladata,
hogy a költségvetési vitában bizonyos
részleteket kritikailag megvilágítson s en-
nek a feladatnak a párt tagjai meg is
feleltek. Mindegyik tárcsa tárgyalása so-
rán hallhattunk értékes kritikai megjeg-
zéseket, amelyek bizonyos hatással le-
hetnek az egyes ügyek intézésénél s ame-
lyek a kormányzás intézőinél figyelemre
találtak s amelyeknek a jövő alakulásban
és fejlődésben, az ügyek előbbre vitelében
nyomuk lesz.

A munkapárt tehát a költségvetés
vitájában, az ellenzék helyett is, teljesi-
tette törvényhozói kötelességét s itt is
folytatta munkás, alkotó tevékenységét,
amellyel eddig, rövid két-három év alatt
is. hosszú évek mulasztásait pótolta.

A mostani költségvetési vita is csak
azt mutatja, hogy az ország ügyeinek
intézése a legjobb kezekben van s bizo-

nyos, hogy az ország közönsége nem is
kivánja, hogy ezekből a kezekből a kor-
mányzás gyepelői kikerüljenek.

HIREK.

IDŐJÁRÁS.

A nagybcskerek meteorológiai állomás idő-
járási jelentése.

Május 7.

Barométer emelkedik 749.6. Délután
1.38 órakor: Hőmérő 19.2 C°. Hőmérséklet:
maximum 6-ikán 23.8 C°, min. ma reggel
11.5 C°. Csapadék —. Felhőzet Cu—St8.
Szélirány és erősség SW2. Jóslat a követ-
kező 24 órára: Változékony, zivatarok,
hűvösebb.

Jelmagyarázat: A barométer állása
a déli leolvasást tünteti fel a helyi magas-
ságra való átszámítás nélkül: 0° C-ra redu-
kálva. Maximum és minimum este 8 óra 38
perctől másnap este 8 óra 38 percig: csapadék
reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38
percig: felhőzet: Ci = fűtőfelhő. Cu = go-
molyfelhő. St = rétegesfelhő. Nb = esőfelhő.
Ci—St = felhőfátyol. Ci—Cu = bárányfelhő.
Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány:
N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet.
Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég. 10 = teljesen
borult. Szél erősség: 0 = szélcsend. 8 = nagy
vihar.

— **Kinevezés.** Torontálvármegye fő-
ispánja dr. K a m e n s z k y Árpád megyei
tb. aljegyzőt közigazgatási fogalmazó-
gyakornokká nevezte ki.

— **Izraelita istentisztelet.** A nagy-
bcskerek izraelita templomban a péntek
esti istentisztelet 7 órakor kezdődik.

— **Katona-állatorvosi akadémia felvétel.** A honvédelmi miniszter pályá-
zati hirdetményt tesz közzé a katonai
állatorvosi akadémia felvételre.

Szalay László.

Születésének 100-ik évfordulója alkalmából

Akiket érdem, arravalóság, tehetség
és hivatottság, vagy a sorsnak kedvező
viszonyok által támogatott szeszélye ma-
gas polera helyezett, idő és körülmények-
től függő mulékony tekintélyök csak ritka
esetekben védi kortársai, de még az
utódok jó- vagy rosszhiszemű félreisme-
réseitől és gáncsvetéseitől. Kénytelen-
kelletlen be kell nyugodniok a számár-
tövís és utszéli csalán áránál is olesőbb
vigasztal, hogy majd igazságot szolgál
a megvesztegethetetlen történetírás. Hogy
a história Vestatüzében kotorászni vesze-
delmes dolog, arról a közeli napokban
kellemetlen tapasztalatokat szerzett a
II. Rákóczi Ferenc életrajzának egyol-
dalu forrásokba elmerült írója, de Thuki-
tidesztől, Tacitustól le Tainig nem volt
történetíró, akinek tiszta tárgyilagossága
minden kétségen felülállónak elismerte
volna a részrehajló rokon- vagy meg-
győzhetetlen ellenszenv a személyek és
eseményekkel szemben, melyeket a törté-
netírás palavesszője megörökített. El-
enyésző kisebbségben vannak azok a szer-
zők, akik a multat tolluk hegyére fűzik,

akik Lord Baconnal munkájukról azt
állithatják, hogy az „olyan, mint a világ,
amelyet isten teremtett, de nem olyan,
mint amilyenné az emberek tették, — mert
tinesenek benne képzelődések” és hozzá-
tehetjük, nincsenek benne elfogultságok,
hamis információk, meggyökerezett elő-
ítéletek.

A kevesek közül való, kiknek kezét
csókkal érintette a komoly történetírás
istenője. Szalay László, akinek halála
100-ik évfordulóját a magyar irodalmi
körök méltó módon ünnepelték többek
közt avval az ünnepléssel kiváló jelentő-
ségének és tudományos értékének meg-
felelő monográfiával, melyet a magyar
tudományos akadémia dr. Angyal egye-
temi tanár által megratott. Mesteri kézre
valló vonásokkal rajzolta elénk a tár-
gyáért lelkesülő szerző Szalay László egyé-
niségét, nemes, cikornyátlan irányát, a
tiszta igazságot kitüntető kutatási modo-
rát, melyet már Flegler német értekezése
(Erinnerung an Ladislaus Szalay) nyo-
mán Ausztriában és Németországban is
feltétlenül elismertek.

Szalay László a szó legszebb értelmé-
ben „európaer” volt, izzó hazaszeretete
mellét nem zárkózott el a külföldi mű-
veltségi behatások elől, ismeretkörét tá-

gítani törekedvén, sokat járt Németország-
ban, Franciaországban, Angliában, ahol
egy Tiek, Mencezel, Schlegel, Saint-Beuve,
Hugo Victor, Maculay stb. társaságában
elmozogató ösztökélést nyert, de külö-
nösen Franciaországban, a Fülöp Lajos
alatt érvényesülésre törő törekvésekben
ismerte föl politikai eszményét, minek
következtében csakhamar magára vonta a
bécsi rendőrség figyelmét, amely Szalay-
ban az „exaltált” Eötvös József báró és a
republikánus érzelmű Ribordy elvtársát
látta és a hirhedt Sedlinczy-féle rend-
szernek ez elég ok volt arra, hogy Szalay
a gyanusok sorába került. Pedig mi sem
állott távolabb Szalay szellemétől, távo-
labb, mint a köztársaság gondolata, ő
csak nemzete kulturáját fokozni, haladá-
sát előmozdítani s a maradiság béklvói-
ból kiszabadítani áhitott. Célja eléré-
sére az Edinburgi revue példájára alapí-
totta meg a „Budapesti Szemlé”-t 1840-ben.
Már 1843-ban mint országgyűlési képviselő
nagy szerephez jut a büntetőtörvény ko-
difikációjánál. Majd meg Kossuth Lajos-
nak a „Pesi Hírlap” vezetésétől való
visszalépése után annak tulajdonosa, Lan-
derer Szalayt ráveszi az akkoriban már
kedvelt lap szerkesztésére. Lelkiismeretes
kötelességtudásában azonban feszélyezve

344-173

Állandó feltűnést
keltenek a **Hungária-cipők!**

Főraktár: NAGYBECSKEREK, Hunyadi-utca 37. szám.

Egységárak: K 10.-, 11.- és 13.-. Legfino-
mabb kivitelben: K 15.-, 17.- és 20.50.

Központi gyártelep Nagyváradon. — 47 sajt
főközlét a fővárosban és az ország összes
— nagyobb vidéki városaiban. —

Hungária Cipőgyár R.-t. fiókja Nagybecskerek, Hunyadi-u. 37.

Ez évben öt ingyenes hely ürült meg. Pályázhatnak egyévi önkéntessé még fel nem avatott 20 éven aluli egyének, akik legalább 4 középszályt végeztek. Egyéb felvilágosítást a városi főjegyzői hivatal, mint katonai ügyosztály nyújt.

— **Halálozás.** Mint Pancsováról jelentik, Porse Vilmos ottani állami elemi iskolai igazgató, a vármegyei tanítói karának érdemes tagja, aki költeményeivel is szép sikert ért el, tegnapielőtt ott meghalt. A megboldogult holttestét tegnap Zombolyára szállították s az ottani családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

— **Az OMKE köréből.** Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés tagjai részére a Dunagőzhajózási Társaság és a M. kir. Folyam- és Tengerhajózási r.-t. a folyó hajózási évadra is engedélyezte a szokásos hajózási kedvezményt. A Dunagőzhajózási Társaság kedvezménye abban áll, hogy az Egyesülés tagjai a dévény-orsovai és tiszai vonalakon egész II. osztályú jeggyel az I. helyen utazhatnak abban az esetben, ha felmutatják az Egyesülés részéről kiállított arcképes igazolványt. A M. kir. Folyam- és Tengerhajózási r.-t. tagjaink részére azt a kedvezményt engedélyezte, hogy a nevezett társaság összes vonalain (a budapest-dömösi vonal kivételével) II. osztályú menetjegy váltása mellett az I. osztályban utazhassanak. A M. kir. Folyam- és Tengerhajózási r.-t.-nál a kedvezmény igénybevételénél szintén az Egyesülés részéről kiállított tagsági igazolvány felmutatása szükséges. A tagsági igazolványokat a tagok kérelmére az OMKE központi irodája (Budapest, V., Rudolf-rakpart 9.) állítja ki, egy aláírással ellátott vizitálaku fénykép és 60 fillér beküldése ellenében.

— **Műkedvelői előadás Écskán.** Az „Écskai önk. tüzoltótestület” 1914. évi május hó 9. napján a Schneider Jakab-féle vendéglő kerthelyiségében (rossz idő esetén a teremben) a hiányzó tüzoltó felszerelések beszerzésére műkedvelői előadással egybekötött zártkörű táncestélyt rendez. Belépődíj személyenként 1 kor., családonként (3 személy) 2 K 40 f. Kedete este pont 8 órakor. Felülfizetéseket köszönettel fogadják és hírlapilag nyugtáznak. Az előadás műsora: 1. Der neue Spritzenmann. Tréfás párjelenet. Szereplők: Krody János és Schneider Jakab. 2. A Pechvogel. Előadja Kolleth Ede. 3. Helene. Bohóság. Szereplők: Pfauffer Ferenc, Kolleth Ilonka, Horvát Olga, Reinhardt Ferenc, Hartich Ferenc, Berin-

ger József, Marschal Pál. 4. Tizennégy év után. Párbeszéd Zöldi Mártontól. Szereplők: Bibel Józsefné, Hirsch Antal. 5. Die Wette. Szereplők: Bibel József, Bibelné Schneider Fülöp, Heinermann József, Valeri Kristóf, Bauholzer Ferenc. 6. Tökfejű. Irta Feydeau Georges. Előadja: Reinhardt Ferenc. 7. Die Feierwehr soll kommen. Tréfa. Szereplők: Hirsch Antal, Fazekas Anna, Burget Ferenc. 8. A nővérek. Dialóg Farkas Páltól. Szereplők: Horvát Olga, Fazekas Anna. 9. Záradékkul: „Az écskai önkéntes tüzoltó-induló”. Előadja a testület.

— **Aki megbánja az öngyilkosságot.** Nagyikindáról írják: A napokban az egyik itteni szálloda félreeső helyén két revolverlövés hallatszott. A szálloda alkalmazottai odarohantak s egy vértől borított fiatalembert találtak ott. A fiatalembernek a melléből patakzott a vér s a helyszínén megjelenő dr. Klimes orvos előtt nyögve könyörögte:

— Doktor ur, mentsen meg, nem akarok meghalni.

A rendőrség megállapította, hogy a szerencsétlen fiatalember Sztaity Milos volt pénzügyőr, aki utóbb öngyilkosságból élt és aki sok küzködéssel teli élet után most revolverrel akart végeztetni tengődésének, de mikor megtette, már megbánta. Sztaityot a mentők kivittek a kórházba, életben maradásához kevés a remény. Zsebében három levelet találtak. Az egyikben a rendőrségnek írja, hogy mások lehetetlenné tették, hogy álláshoz juthasson, ezért kell meghalnia s kéri, hogy az anyját kíméletesen értesítsék öngyilkosságáról. A másik levél egy kikindai férfinak van címezve. A harmadik levél az ideáljának szól, akitől szintén meleg hangon búcsúzik.

Színház, művészet.

Heti műsor:

Május 7. Csütörtök: Sztrájkol a gólya.
Május 8. Péntek: Bella.
Május 9. Szombat: A nevető férfi (operett-ujdonosság).
Május 10. Vasárnap: Ugyanaz.

** **A szerkesztő ur.** A francia írók a politikai tülekedés gyilkos szatirját adják ebben a darabban, amelynek azonban nagy baja,

hogy fárasztóan terjengős és szétfolyó, úgy hogy nem egy részében unalmassá válik. A színlap az ujabban használt „Csak felnőtteknek” jelzésű trüffel csalogatta a színházba a közönséget, amely csakugyan zsufolásig meg is töltötte a házat, bár a darab nem érdemli meg az érdeklődést s „a felnőttek” is alaposan csalódtak várakozásaikban, mert egy hiszterikus asszony ömlengésein kívül nem kaptak egyebet abból, ami „csak felnőtteknek” való. Míg az előadás jó volt s Balla Kálmán a címszerepet kitünő jellemzéssel adta. Ugyancsak elsőrangú alakítást nyújtott a segédszerkesztő szerepben Szécsi Ferenc és Leontin szerepében A. Szabó Irma. Jó volt azonban a többi szerepekben Fekete Rózi, Tábori Imre, Tomborné, Binder Károly, Kertész Dózsa, Mészáros Pista és Kovács Imre is.

** **Színházi hírek.** A színházi iroda jelenti: Szomorj Dezsőnek a mult színi idényben osztatlan nagy sikert aratott szenzációs színjátéka, a „Bella” pénteken lesz a műsoron Balláné Marthon Erzi és Balla K. felléptével. Szombaton és vasárnap este kétszer egymásután lesz a játék. Ezen Eysler Ödön, a Vándorlegény népszerű komponistájának legújabb rendkívül dallamos operetteje, „A nevető férfi” elsőrendű szereposztással, a címszerepben Tábori Imrével.

** **A Délvidéki szinikerület választmányi ülése.** Dr. Dellimanic Lajos főispán, a Délvidéki szinikerület elnöke a szinikerület választmányát f. hó 10-ére, vasárnapra a főispáni kisterembe dél-előtt fél 10 órára ülésre hívta egybe.

Sport.

× **Erdei futóverseny.** A Nagybecskerek Munkásképző Testgyakorló Köre f. évi május hó 24-én d. u. erdei futóversenyt rendez. Nevezési díj nincsen. Nevezési határidő május 16. Díjazások: I. díj nagy ezüstérem, II. díj kis ezüstérem, III. díj bronzérem. Nevezések az egyesület helyiségében (Pest-szálloda I. emelet) Romoda Ferenc címére küldendők. Díjkiosztás a helyszínen fog történni. Táv: 3 km.

érezvén magát az általánosan elterjedt hír által, hogy Landerer bizalmas viszonyban áll a bécsi titkosrendőrséghez, attól tartott, hogy az elvállalt szerkesztőség őt is gyanúba hozhatja, minek következtében tanácsért folyamodott Deák Ferenchez, akiben lelkiismeretesség dolgában az „ország oraculumát látták. Deák Szalay aggályait végképp eloszlatva, biztosítván őt, hogy aranytisztá hazafiságához még a leghalványabb árnyék sem fér. Eötvös József báróval karöltve a Pesti Hírlapot az ugynevezett centralisztikus párt programjának szolgálatába szegődött. A magyar országgyűlésen a karok és rendek képviselőit, kiket meggyék és városok választottak, egy egységes nemzeti képviselőivel kívánta fölcsereleltetni, de akkoriban egy felelős magyar miniszteriumra még nem is gondolt. Azonban az események rohamos fejlődése által a diplomáciai pályára kerülén, ő volt az, akinek közvetítésével Eszterházy Miklós hereg az első magyar miniszteriumban helyet foglalt, Szalay pedig 1848 május havában Frankfurtba az akkoriban ott gyűlésező német parlamentbe avval a misszióval küldetett, hogy Német- és Magyarország között bizalmas szövet-

séget létesítsen. Erre a feladatára, melylyel szemben Deák Ferenc tartózkodó állást foglalt el, Magyarországnak akkoriban egy személyes kiválósága, mint a német tudósokkal való sűrű érintkezése által Szalay Lászlónól senki más nem volt jobban képesítve a jelzett kényes feladat megoldására. Kimerítő bizonyítékokkal világítja meg Angyal a helyzetet, amidőn Szalay csalódásaira fekteti a súlyt, amelyben a frankfurti parlamenttől hazája érdekében többet várt, mint amennyit az teljesített, dacára a német demokraták rajogásának, melylyel a lovagias nemzet ügyét a magukéva tenni ígérték. Nem jobban járt Szalay Londonban sem, ahol Palmerston politikája tévutra vezette őt is, Kossuthot is. Szalay csalódása annál keserűbb lehetett, miután a híres britt premier Ausztria iránti elfogultságában ajtaját előtte elzárta és fogadására nem volt bátorsága. Ezek a csalódások idegenkedést szültek Kossuth és Szalay eddigi barátságos viszonyában és szakadást eredményeztek közöttük, mikor 1848. április 14-én a gyászos következményű szegedi dinasztiaellenes határozat hozott. Ezentul Szalay minden reformátóról lemondott, az események viha-

annyra hatottak rá, hogy az nemes testtartásban is feltűnt s mikor Eötvös nemsokára rá vele találkozott, alighogy ráismert, annyira megöszült. Pedig akkoriban csak 37-ik életévét élte. Magyarorszag gyásznapjai alatt bajtársaival együtt külföldön keresett menedéket, ahol honfiai bánatában hazája történetének klasszikus módon való megírásában talált vigaszt. Ezt a maradandó értékű munkát 1855-ben, hazájába visszatérte után újabb adatokkal bővítette, sok nagyfontosságú eseményekre irányítva a figyelmet, melyeknek eddigelé jelentőséget nem találtak tulajdonítani. 1861-ben mint a Lipót-város országgyűlési képviselője, Deák Ferenc oldalán küzd a kiegyezésért király és nemzet között. Azonban ennek létrejöttét nem engedte sokat hányatott sorsa megérni. A magyar pantheon egyik dísző alakját, a történetet csináló és történetet író Szalay Lászlót egy német gyógyhelyből hazatérte közben 1861-ben Salzburgban érte utól a halál. Emlékének méltó módon áldozott a magyar tudományos akadémia, mikor Angyal egyetemi tanár fényes tollára bízta a haza egyik legjelesebb fia iránti kegyelet felelevenítését.

Dr. Klein Mór.

Dr. Velicsek-féle sanatorium Boksánbánya.

431-15.11

Physikális diätikus gyógyintézet Krassó-Szörény vármegyében.

Kitünő gyógyeredmények mindenféle idegbajoknál, a gyomor-, bél-, máj-, hólyag- és a légutak bántalmainál, csusz, köszvény és cukroshugyárnál, vérszegénység és következményes bántalmaknál, belső női bajok és nemi bántalmaknál, skrophulosisnál.

LEGSÁRÁK!

PENZIÓ!

PROSPEKTUS!

TÁVIRATOK.

A költségvetés tárgyalását befejezték.

A pénzügyi tárca. — Teleszky pénzügyminiszter beszéde.

Budapest, máj. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház tegnap délutáni ülésén letárgyalta a pénzügyi tárca költségvetését is s ezzel az egész költségvetést elintézte a képviselőház. Csúpan még a felhatalmazási javaslat van hátra, amelyet pénteken intéz el a Ház. A pénzügyi költségvetés tegnap délutáni tárgyalása során fölszólt Teleszky János pénzügyminiszter is, aki beszédében megnyugtató kijelentést tett az adóemelésről.

A pénzügyi tárca tegnap délutáni folytatólagos tárgyalásán Ugron Zoltán és Hoványi Gyula szólaltak még föl, amire

Teleszky János pénzügyminiszter beszélt, aki beható részletességgel reflektált a vitában elhangzott felszólalásokra és észrevételekre. Nyilatkozott azután a miniszter az adóemelésről is s kifejtette, hogy az adóemelés csak minimális, de bizonyos adóemelést az ország nagy szükségletei kényszerítve tesznek.

Ezután a pénzügyi költségvetést általánosságban és részleteiben elfogadták s ezzel

az egész költségvetést letárgyalták.

Az ülés végén Teleszky János pénzügyminiszter betérjesztette az appropriációs javaslatot s az elnök indítványára elhatározta a Ház, hogy a legközelebbi ülést holnap, pénteken tartja, amikor az appropriációs javaslatot tárgyalja.

A delegációk.

A hadügyi költségvetés tárgyalása.

Budapest, máj. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt megkezdte a közös hadügyi költségvetés tárgyalását, amelynek során nagy figyelmet keltett Tisza István gróf miniszterelnök felszólalása, aki óva intette a bizottságot attól, hogy bármely irányban agitadjon a katonai kiadások növelésére.

A hadügyi albizottság

ma délelőtt 10 órakor Tallián Béla báró elnöklésével ülést tartott, amelyen csak a főrendi ellenzéki tagok jelentek meg az ellenzéki delegátusok közül.

Napirend előtt Hadik János grófnak megint fájt a palotaórság kivezénylése s tiltakozva ez ellen, kérdezte az elnököt, hogy van-e tudomása a palotaórságnak a delegációba való vezényléséről.

Tallián Béla báró elnök kijelentette, hogy igenis van tudomása a palotaórság kivezényléséről s az az ő beleegyezésével történt.

Hadik János gróf még egyszer tiltakozott a palotaőrök ellen s ezzel az ügynek vége volt.

A hadügyi költségvetést Hegedűs Loránt előadó ismertette s ajánlotta eladásra.

Utána Chorin Ferenc a költségvetés nagy tételét kifogásolta, majd Miklós Ödön azt fejtegette, hogy a tisztikarba nagyobb számmal kellene bevonni az intellektuális elemeket.

Most Tisza István gróf miniszterelnök szólalt föl, aki óva inti az albizottságot attól, hogy az ország mai pénzügyi helyzetében bármely irányban is agitadjon a katonai kiadások növelésére.

Ezután Windischgrätz Lajos herceg beszél s bírálja a költségvetést. Az ülés folyik.

A KIRÁLY ÁLLAPOTA.

Budapest, máj. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) A félhivatalos Budapesti Tudósító Schönbrunnból a következő hivatalos jelentést közli a király állapotáról:

Öfelsege az éjszakát nyugodtan töltötte s csak a pihenés utolsó óráit zavarta köhögési inger. Hurutnak alig van nyoma. Közérzet egészen megnyugtató, erőbeli állapot kielégítő.

Budapest, máj. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: A Neues Wiener Tagblatt azt jelenti Schönbrunnból, hogy a király az éjszakát nem töltötte olyan jól, mint ahogy azt az orvosok várták.

A NAGYKIKINDAI VÁLASZTÁS.

Nagykikinda, máj. 7. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) Ma reggel 9 órakor kezdődött a választási aktus. A választási elnök Hauser Károly báró, helyettese Bayer Alajos. A szavazás megkezdése előtt két jelöltet ajánlottak, Tabakovics Miklós honvédelmi miniszteri osztálytanácsost és dr. Polit Mihály ügyvédet. A választási agitáció nagy heveséssel indult meg s a szerbek vezetői minden eszközzel igyekeznek terrorizálni a választókat. A szavazás egyébként rendben folyt s a szavazatok aránya óránként a következő:

D. e. 11 órakor:

Tabakovics: 194,
Polit: 164.

Déli 12 órakor:

Tabakovics: 306,
Polit: 285.

Délután 1 órakor:

Tabakovics: 400,
Polit: 378.

Délután 2 órakor:

Tabakovics: 537,
Polit: 520.

Délután 3 órakor:

Tabakovics 626,
Polit 600.— —

Délután 3 óra után az egyik küldöttségénél a Polit-párt már nem tudja betartani a turnusokat, míg a Tabakovics-párt mindkét küldöttségénél teljes számban tartja a turnusokat. A Tabakovics-párt lelkesedése egyre nő s Polit negyed órától negyedórára mindjobban visszamarad szavazataival.

Délután 4 órakor a szavazatok állása a következő:

Tabakovics: 789,
Polit: 660.

A választás körülbelül este 7 óráig fog tartani. Most már biztosra vehető, hogy Tabakovicsot tetemes többséggel megválasztják.

NAGYBETEG KOSSUTH.

Budapest, máj. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kossuth Ferencnél ma délelőtt megjelentek: dr. Müller Kálmán és dr. Ángyán Béla egyetemi tanárok, akik konziliumot tartottak a beteg fölött. A konzilium után a következő orvosi jelentést adták ki:

A beteg állapota változatlanul súlyos. A bal tüdőben a pangás tünetei mu-

tatkoznak. A táplálkozás föltételei mesterseges uton minimálisak.

Az orvosok vizsgálatuk eredményét közölték Kossuth Lajos Tivadarral, akit mélyen megrendített bátyja aggasztó állapota. Kossuth környezete már el van készülve a legrosszabbra, mert a betegnél tüdőgyulladás mutatkozik, ami az ő állapotában végzetes.

A KASSAI VÁLASZTÁS.

Budapest, máj. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Kassáról sürgönyzik, ott ma van a képviselőválasztás. A mandátumra két jelölt van: Vargha Gyula államtitkár munkapárti és Szalay László ellenzéki programmal. Az ellenzék rendkívüli erőfeszítést fejt ki s minden erejével ment a választásba. Délben a szavazatok állása a következő: Vargha Gyula 401, Szalay László 380. A választás késő estig fog tartani.

AZ ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, máj. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén a déli zárlatkor a vezető értékek árfolyama a következő: Magyar Hitel 798.50, Osztrák Hitel 611, Koronajáradék 81.10, Osztrák-Magyar Államvasut 698, Jelzőloghitelbank 403, Leszámitoló Bank 278, Magyar Bank 482, Kereskedelmi Bank 3615, Rimamurányi 705, Általános Kőszénbánya 1020, Közuti Vasut 602.50, Villamos Vasut 313, Adria —.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (májusra)	13-40
Buza (októberre)	12-08
Rozs (októberre)	9-73
Zab (októberre)	8-22
Tengeri (májusra)	7-21
Tengeri (júliusra)	7-37

Hirdetések.

Perjámosi járás főszolgabirójától.
812 913 szám. 573—3.2

Pályázati hirdetés.

Sárafalva községben megüresedett körállatorvosi állásra pályázatot hirdetek és felhívom pályázni óhajtok, hogy kellően felszerelt kérvényeket hozzám legkésőbb folyó évi május hó 31-g adják be, mert a később beérkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

A javadalmazás: 1394 korona fizetés, továbbá a szabályrendeletileg megállapított vizsgálati- és husszemledijak Sárafalva községben.

A körhöz tartozó Sárafalva és Egres községben a vásári teendők ingyen latandók el. Az esetleges körbeosztás megváltoztatásába a megválasztott állatorvos beleegyezni tartozik.

A választást a kérvények beérkezése után fogom kitűzni.

A megválasztott körállatorvos állását köteles azonnal elfoglalni.

Perjámos, 1914. évi április hó 25-én.

Dr. Sal, főszolgabiró.

Hirdetés.

Ezennel közhírré tesszük, hogy 1914. évi május hó 9-én d. e. 12 órakor alulírott intézet hivatalos helyiségeiben 10 drb Torontálmegyei takaré- és hitelbank és 5 drb helybeli Közgazdasági bank mint rt.-i részvény nyilvános árverésen azonnali készpénzfizetés ellenében eladatik.

A részvények egy tételben kerülnek árverés alá.

Az árverelők kötelesek 1600 korona bánatpénzt letenni.

Kelt Nagybecskereken, 1914 május hó 7-én.

Torontálmegyei takaré- és hitelbank.

6 darab Nagybecskereki Takarékpénztári részvény elköltözésem miatt szabad kézből megfellelő ár mellet eladható.

Petry János, Boksánbánya.

Praschák Testvérek

mű- és kereskedelmi kertészek
NAGYBECSKEREK.

Virágüzlet: Hunyadi-utca. Kertészei telep: Rákóczi-utca.

AJÁNLKOZNAK:

csokrok, koszorúk és más virágkötészetek készítésére elismert izléses kivitelben, továbbá gyümölcs- és díszfák, díszcserjék, fenyők, buxus, virágyumók, rózsadisznövények stb. szállítására olcsó árak mellett. ::

Telefon 179. 325-26.10 Telefon 179.

Torontálvármegye alispánjától.
14733-914. szám. 550-3.3

Versenyárgyalási hirdetés.

A vármegye székházának és a megyei közkórházaknak 1914/15. évi tüzelőanyag-szükségletét biztosítani óhajtván, felkérem a szállításra vállalkozókat, hogy ajánlataikat folyó évi május hó 22-ének déli 12 órájáig nyujtsák be nálam. A beérkező zárt ajánlatok bizottsági felbontása ugyanazon nap déli fél 1 órakor fog megtörténni, amely alkalommal az ajánlattevők vagy igazolt megbízottaik jelen lehetnek.

Az elkészett, távirati, utó- és szabálytalan ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

A kiírt tüzelőanyagra egész teljében, de külön-külön is lehet ajánlatot tenni. Csak szabályszerűen kiállított és sértetlen borítékban pecsételt lezárt ajánlatok vétetnek figyelembe.

Az ajánlati borítékra kívül a következő záradék vezetendő:

„Ajánlat a 14733/1914 alispáni számra, tüzelőanyag szállítása tárgyában“.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 5%-a teendő le a nagybecskereki kir. adóhivatalban készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban. A letéti nyugta az ajánlatához csatolandó. Az ajánlati egységárak mellett a befuarozási költségek beszámításával teendő meg. A szállítási ajánlatnak ugyanis a megyei székházépületbe, illetve a kórházak udvarába kell szólnia.

Ajánlattevők a végleges döntésig ajánlataikkal kötelezettségben maradnak.

Magam azonban fentartom magamnak a szabad választás, esetleg új árlejtés kiírásának jogát.

Ezen hatóság előtt ismeretlen ajánlattevők kötelesek megbízhatóságukat és szállítóképességüket ipar- és kereskedelmi kamarai bizonyítvánnyal igazolni.

A szállítási határidő a megbízástól számított 6 (hat) hét. Az átvételt a megyei székházban a központi gépházfelügyelő, a kórházakban a gondnok eszközözi. A számlát az átvétel közeggel az átvétel igazolása céljából alá kell iratni, mert ennek hiányában az utalványozás nem történhet meg.

Az ajánlat 1 (egy) koronás bélyeggel látandó el.

A szállítandó tüzelőanyag-szükséglet a következő:

1. A megyei székházban: 2800 Mm. pormentes darabos porosz kőszén. A hajóból vagy waggonból kirakott mennyiség a kirakás napján beszállítandó a megyeház pincéjébe.
2. A törökkanizsai kórházba:
3 waggon I.-rendű pirszén,
4 waggon I.-r. bükkhasábfa.
3. A zombolyai kórházba:
20 waggon I.-r. bükkhasábfa,
7 waggon I.-rendű por- és salakmentes darabos porosz kőszén.
4. A nagybecskereki közkórházba:
150 km. I.-rendű bükkhasábfa, mely a kórház udvarára beszállítva ott 10 méteres sorokba rakandó.
14 waggon I.-rendű légszuszpirszén,
7 waggon aninai darabos kőszén.
5. A nagykikindai kórházba:
13 waggon I.-rendű bükkhasábfa,
8 waggon aninai vagy porosz darabos kőszén. A szén 10 kg-nál súlyosabb darabokban nem szállítható.
Az ajánlott szén és pirszénből mintát kell lepecsételve beküldeni.
Kelt Nagybecskereken, 1914. évi április hó 29-én.

Jankó, alispán.

Melencei utca 60. sz. a.

≡ ház ≡

mely áll 3 utcai és 2 udvari szobából, mellékhelyiségekkel, kerttel és istállóból

1914 november 1-re

≡ kiadó. ≡

Bővebbet: **Kollarich Gábor**
gyógyszerésznél, Melencei utca.
577-3.2

A csenei járás főszolgabirájától.
1873-914. szám 560-3.2

Pályázati hirdetmény.

A Torontálvármegye csenei járásához tartozó Gyeryamos községben üresedésben levő segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajlják, hogy az 1900: XX t-c. 3. §-ában előírt képesítést, az életkort és az eddigi alkalmaztatást igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket a csenei szolgabírószákhoz a folyó év május havának 26 napjáig benyujtsák, mert a később beérkező kérvényeket figyelembe nem veszem.

Az állás javadalmazása:
a községtől törzsfizetés 1400 korona,
az államtól fizetési kiegészítés 200 korona,
lakásbér 240 korona és
4 izben ismétlődő 100-100 korona ötöd-
éves korpó lék.

Csene, 1914. évi április hó 29-én.

Ifj. Tullies György
főszolgabíró.

Pénz!

Törlesztéses jelzálogkölcsönt

4¹/₂% alapon,

továbbá I-ső és II. helyre való bekebelezési váltókölcsönt legelőnyösebb feltételek mellett földbirtokokra és házakra legrövidebb idő alatt, szolid bázis alapján

≡ folyósítok. ≡

Ingatlanok eladását, vételét, valamint azoknak haszonbérbeadását is elvállalom.

— Ügynökök díjaztatnak. —

Kardos Lipót

:: bank és bizományi irodája:

Nagybecskerek, Szerb templom-utca,

:: a szerb templommal szemben. ::

Telefonszám 318.

Telefonszám 318.

A Nagybecskereki takaré- és előlegegyület mint részvénytársaság fel számolás alatt, az intézeti székház helyiségeiben folyó évi május hó 20-án délután 3 órakor

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. részvényesek ezennel meghívotnak.

Tárgy:

1. Az intézeti nyugdíjszabályzat 21. §-a alapján az intézeti nyugdíj-alapból nyugdíjra jogosult tisztviselők és alkalmazottak végkielégítésére vonatkozó határozathozatal.

Nagybecskerek, 1914. évi május hó 1-én.

A felszámoló-bizottság.

Alapszabályok 20. §-a értelmében részvényesek, kik e minősítéssel bírnak és a közgyűlésen résztvenni akarnak, tartoznak a közgyűlésre kitűzött napot megelőzőleg legalább három nappal részvényeiket a nem esedékes szelvényekkel az intézet pénztáránál a hivatalos órákban letenni.

580-3.2

a legjobb gummisarok.

::: Mindenütt kapható. :::

585-8.1

Torontálvármegye alispánjától.

14960-914. szám.

568-3.3

Pályázati hirdetmény.

Az antalfalvai szolgabírósnál üresedésbe jött járási hivatali állásra és az ennek betöltése folytán netán üresedésbe jövő központi hivatali állásra pályázatot hirdetek. Felhívom pályázni szándékozókat, hogy felszerelt kérvényüket f. é. május hó 30-ig annál inkább nyujtsák be, mivel a később érkező kérvények figyelembe nem fognak vétetni. A hivatali szolgálat kezdő fizetése: 600 korona, évi lakbérére 160 korona.

Nagybecskerek, 1914. évi április hó 30-án.

Alispán helyett:

Vinczevidy, főjegyző.

A Máv. osztálymérnöki hivatal részére

három szobás

és lakás részére külön

három vagy négy

szobából és mellékhelyiségekből

álló különálló ház vagy utcai lakás

kerestetik augusztus elsejére.

Ajánlatok a nagybecskerek-pancsovai osztálymérnökség címére küldendők.

567-x.2